

Blog broj: 5

Aktuelna vanjska politika

Određeni napredak, ali kontinuirajući izazovi za BiH u ispunjenju 14 “evropskih prioriteta”

Autor: Emir Velić
Juli 2021.

Program: Aktuelna vanjska politika

Aktuelna vanjska politika je platforma namijenjena mladim aktivistima VPI BH ima za izradu i objavu kratkih online članaka u različitim formatima (analiza, blog, policy brief i sl.) na aktuelne teme iz sfere vanjske politike usmjeren ka ili vođene od strane BiH. Platforma je prostor da mladi vanjskopolićki analitićari/ke kreiraju sopstveni sadržaj, razvijaju svoju ekspertizu i dobiju prostor u javnosti.

Stavovi, mišljenja i zaključci u ovom tekstu ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-ebert-stiftung i Vanjskopolićke inicijative BH. Friedrich-ebert-stiftung i Vanjskopolićka inicijativa BH ne garantuju za taćnost podataka koji su izneseni u tekstu.

Više informacija na: www.fes.ba i www.vpi.ba

Impressum

Friedrich-ebert-stiftung (Fes) | ured u Bosni i Hercegovini
Kupreška 20, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Odgovorni: Dr. Peter Hurrelbrink
Tel.: +387 33 722 010
Fax: +387 33 613 505
e-mail: fes@fes.ba
www.fes.ba
DTP: Mahir Sijamija
Naslovnica: Korišteni dizajn ilustracije od Starline - Freepik.com
Publikaciju možete narućiti na e-mail: fes@fes.ba.
Stavovi, mišljenja i zaključci u ovoj publikaciji ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-ebert-stiftung. Friedrich-ebert-stiftung ne garantuje za taćnost podataka koji su izneseni u publikaciji.

Sva prava zadržana od Friedrich-Ebert-Stiftung.

U partnerstvu sa:

Vanjskopolićka inicijativa BH
CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo
327(497-15)

VELIĆ, EMIR

Aktuelna vanjska politika: "Određeni napredak, ali kontinuirajući izazovi za BiH u ispunjenju 14 "evropskih prioriteta"
/ Emir Velić - Sarajevo : Friedrich-Ebert-Stiftung,
2021. - 3 str. A4 format

ISBN -----

COBISS.BH-ID -----

Određeni napredak, ali kontinuirajući izazovi za BiH u ispunjenju 14 “evropskih prioriteta”

Autor: Emir Velić

Objavljeno tri godine nakon zvaničnog podnošenja zahtjeva za pridruživanje bloku, posljednjih dana maja obilježava se druga godišnjica [Mišljenja Evropske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u EU](#). Dokument, praćen [analitičkim izvještajem](#), pruža putokaz za usvajanje prijeko potrebnih političkih, pravosudnih, kao i ekonomskih reformi. Njegov najveći značaj ogleda se u 14 ključnih prioriteta navedenih na samom kraju, koji označavaju korake neophodne za poduzeti kako bi kako bi BiH napredovala u procesu evropskih integracija.

Kao što je navedeno u dokumentu, “Bosna i Hercegovina će morati temeljito poboljšati svoj zakonodavni i institucionalni okvir” kako bi osigurala ispunjavanje prioriteta podijeljenih u tri grupe: “Demokratija/Funkcionisanje”, “Vladavina prava” i “Osnovna prava”. Sudeći po zastupljenosti ove teme u medijima, predstavnici vlasti zaista su prepoznali preporuke iz Brisela kao zadatak koji treba što prije riješiti. Međutim, baš kao što je nebrojeno puta viđeno u BiH, ni naponi da se ispuni 14 prioriteta nisu bili izuzeti iz igre prebacivanja odgovornosti koju su političari već usavršili. Etnonacionalističke elite koriste mehanizam uslovljavanja da bi ostvarile lične ili stranačke interese, zloupotrebljavajući na taj način podjele u sistemu za zauzimanje države (engl. state capture), odnosno za blokiranje rada institucija i postupaka donošenja odluka koji se moraju provesti kako bi se ostvario napredak u ključnim područjima.

Ipak, određeni napredak jeste postignut. Prvi prioritet traži da se izbori održavaju “u skladu s evropskim standardima tako što će provesti relevantne preporuke OSCE-a/ODIHR-a i Venecijanske komisije”, posebno ukazujući na potrebu da se lokalni izbori u Mostaru održe nakon dvanaestogodišnje blokade. Ovaj prioritet je ispunjen nakon što su dvije vladajuće stranke u gradu, Hrvatska demokratska zajednica BiH (HDZ BiH) i Stranka demokratske akcije (SDA), konačno pronašle zajednički jezik na ovu temu, što je rezultiralo [usvajanjem izmjena Izbornog zakona](#) u oba doma Parlamentarne sk-

upštine Bosne i Hercegovine (PSBiH). Osim toga, na sjednici održanoj u junu 2020. godine, Dom naroda PSBiH usvojio je Prijedlog odluke o imenovanju članova PSBiH u Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između PSBiH i Evropskog parlamenta. Ubrzo nakon toga, Zastupnički dom PSBiH potvrdio je odluku Domanaroda, čime je dovršen postupak imenovanja članova Odbora koji dolaze iz BiH. Konačno, Poslovnik o radu Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje između PSBiH i Evropskog parlamenta [usvojen je na prvom sastanku ovog odbora](#), čime je ispunjen prioritet iz Mišljenja pod rednim brojem tri - osiguravanje pravilnog funkcioniranja Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje. Deseti prioritet, koji se odnosi na pravo na život i zabranu mučenja, djelomično je ispunjen ukidanjem upućivanja na smrtnu kaznu iz Ustava entiteta Republika Srpska, [nakon odluke Ustavnog suda BiH o izbacivanju te mjere iz entitetskog Ustava](#) u oktobru 2019. godine. Finalno, u decembru 2020. godine, Vijeće ministara BiH [usvojilo je Akcijski plan za reformu javne uprave](#), koji će provoditi ciljeve i mjere definirane Strateškim okvirom za reformu javne uprave. Usvajanje Akcijskog plana korak je prema ispunjenju 14. prioriteta iz Mišljenja, onog koji se odnosi na reformu javne uprave.

S druge strane, kada su u pitanju prioriteti navedeni u segmentu “Vladavina prava”, na koje je međunarodna zajednica stavila [poseban fokus](#), odnos vlasti prema njima nije bio zadovoljavajući. Oni uključuju unaprijeđenje funkcionisanja pravosuđa kroz usvajanje novih zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću, usvajanje i provođenje propisa o sukobu interesa, kao i usklađivanje zakonodavstva i jačanje kapaciteta za javne nabavke. Prijedlog zakona o sprečavanju sukoba interesa u institucijama vlasti BiH, te Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama, stupili su u parlamentarnu proceduru, ali još uvijek nisu usvojeni u oba doma Parlamentarne skupštine BiH.

Iako spomenuti zakonski nedostaci ne zahtijevaju ustavne promjene, Mišljenje Evropske Komisije navodi da postoje ključna pitanja koja se moraju riješiti poboljšanjima u ustavnom okviru. Tako na primjer četvrti prioritet zagov-

STRANICA 3

ara reformu Ustavnog suda BiH, „uključujući i rješavanje pitanja međunarodnih sudija“. Uticaj međunarodnih aktera u strukturama odlučivanja u BiH i dalje je široko rasprostranjen, što se najbolje vidi u činjenici da su tri člana Ustavnog suda BiH strani državljani koje imenuje predsjednik Evropskog suda za ljudska prava. Da bi se to promijenilo i uspostavilo domaće vlasništvo nad institucijama, kako i nalaže demokratska praksa, dvotrećinska većina u PSBiH treba odobriti takav potez, što je malo vjerovatno s obzirom na to da mu se najveća bošnjačka stranka [oštro protivi](#). U međuvremenu, HDZ BiH ima svoju viziju izmjena Izbornog zakona, stavljajući naglasak na „[legitimnu zastupljenost Hrvata u institucijama BiH](#)“. Posljednja dešavanja govore kako su [napori ove stranke](#) da Centralna izborna komisija BiH (CIK) ne bude član Interresorne grupe za pripremu prijedloga izmjena i dopuna izbornog zakonodavstva BiH urodili plodom, uprkos stavu [Ambasade SAD-a u BiH](#) da CIK mora uključen u proces. Ostaje da se vidi hoće li se njihovim zahtjevima u potpunosti udovoljiti do izbora 2022. godine. Istovremeno, za razliku od tema koje potencira HDZ BiH, u Mišljenju jasno stoji da je imperativ u pogledu izmjena Ustava i Izbornog zakona baviti se presudom Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Sejdić-Finci.

Kako stvari trenutno stoje, ključni događaji koji uslovljavaju pravilan rad institucija BiH ovisit će o tome hoće li etnonacionalističke stranke postići kompromis i zadovoljavajući dogovor po pitanju Izbornog zakona. Ako dođe do njega, neki od procesa na putu evropskih integracija zemlje bi napokon mogli biti „otkočeni“, uključujući rad na preostalim prioritetima iz Mišljenja Evropske komisije.

Kakva je budućnost EU puta Bosne i Hercegovine? Država je i dalje jedina, pored Kosova, u redu potencijalnih kandidata za članstvo. S obzirom na trenutnu situaciju, trebat će proći izvjesno vrijeme prije uspješnog ispunjenja svih 14 prioriteta. Međutim, nigdje u dokumentu Komisije nije navedeno da svaki od njih mora biti zadovoljen prije započinjanja pregovora o pristupanju. Nasuprot, istaknuto je da bi pristupne pregovore trebalo otvoriti „kada zemlja postigne potreban stepen usklađenosti s kriterijima za članstvo, a posebno sa političkim

kriterijima iz Kopenhagena“. Imajući ovo u vidu, dominantan narativ među domaćom političkom elitom je da bi EU trebala „nagraditi“ BiH kandidatskim statusom u bliskom vremenu, vjerujući da bi to bio simboličan znak da akcije usmjerene ka reformama donose izvjesne pogodnosti. Ipak, ova promjena statusa u praksi ne bi značila mnogo za bh. građane sve dok se ne riješe ključni ustavni izazovi. U ovom trenutku, za EU je od iznimne važnosti da ne pristane na simbolične promjene, već da dokaže kako metoda „mrkve i štapa“ koju koristi kao mehanizam uslovljavanja zaista ima neophodnu transformirajuću snagu